

לימוד והנצחה לעילוי נשמות שלמה וישי קרויזר ז"ל
 אחים יקרים ואהובים אשר עלו יחדיו בסערה לגנזי מרומים
 מתוך אתר שי לשי" : shayleshay.co.il

פרשת פֶּלֶק — סוד קיומו של עם ישראל

על הפסוק "וְלֹא קָם נְבִיא עוֹד בְּיִשְׂרָאֵל כְּמֹשֶׁה" (דברים לד י) דרשו רבותינו ב"ספרי": "בישראל לא קם, אבל באומות העולם קם, ואיזהו? זה בלעם בן בעור" ("ספרי" וזאת הברכה).

בגלל חשיבות נבואתו של בלעם אמרו רבותינו במסכת ברכות (יב:) שחכמים חשבו לתקן שיקראו גם את פרשת בלק בתוך קריאת שמע, והסיבה שהחליטו שלא לקרוא אותה היא בגלל טורח הציבור; לכן ישנה חשיבות מרובה להבין את נבואתו של בלעם.

בנבואתו גילה בלעם את סוד קיומו של עם ישראל: "הֲנֵן עִם לְבָדָד יִשְׁפֹּן וּבְגוֹיִם לֹא יִתְחַשֵּׁב" (כג ט). רבותינו ב"שמות רבה" (טו ז) שאלו מה פירוש המילה "הנן" בפסוק "הֲנֵן עִם לְבָדָד יִשְׁפֹּן"? ותשובתם היא שבמילה "הנן" רמוז סוד קיומו של עם ישראל.

לכל האותיות יש בן זוג, חוץ משתי האותיות ה"א ובו"ן:

$$10 = ט + א$$

$$10 = ח + ב$$

$$10 = ז + ג$$

$$10 = ו + ד$$

לאות ה' אין בן זוג.

$$100 = צ + י$$

$$100 = פ + כ$$

$$100 = ע + ל$$

$$100 = ס + מ$$

לאות נ' אין בן זוג.

אמר הקב"ה כשם ששתי האותיות הללו אינן יכולות להתחבר עם כל האותיות, כך ישראל לא יכולים להתחבר עם אומות העולם, אלא עליהם להיות לבדם. הבידוד של עם ישראל בעולם הוא לא עונש, אלא זה סוד קיומו.

בעל "דגל מחנה אפרים", נכדו של ה"בעל שם טוב", מספר שפעם אחת הלך ה"בעל שם טוב" לטבילת טהרה, ובחזרתו מן המקווה דאג שלא ייגע בו אף גוי. והנה בדרכו הוא שומע גוי אחד אומר לחברו: "תיזהר לא לגעת ביהודי הטמא הזה!"...

אמר על כך ה"דגל מחנה אפרים", שאת פסוקנו אפשר לפרש "על דרך הלצה" כך: "הֲנֵן עִם לְבָדָד יִשְׁפֹּן", עם ישראל אינם מתערבים בגויים הטמאים, וכך זוכים לשמור על טהרתם. אך ממה נובע בידוד זה? מפני

ש"ובגוים לא יתחשב" שהגויים מזלזלים ומתעבים את היהודים. אם כן, הבידוד של עם ישראל מאומות העולם, מעלה טובה היא, שעל ידי כך מובטח קיומו של עם ישראל.

דומה לכך פירש הנצי"ב מוולוז'ין בפירושו "העמק דבר": כאשר עם ישראל "לְבָדָד" – אינו מתערב עם אומות העולם, אז "ישפן" במנוחה ובכבוד; ואילו כאשר "ובגוים" – כלומר כשהוא רוצה להיות מעורב עמם, אז "לא יתחשב" – אין הגויים מחשיבים אותו ואין מכבדים אותו כלל כאדם, אלא "כקוף בצורת אדם".

הנצי"ב שם מוכיח שפירוש "יתחשב" הוא "נחשב ומכובד", ולכן "לא יתחשב" פירושו שמזלזלים בו, ו"לא סופרים אותו". אמנם, בעברית של הדורות האחרונים נוצרה משמעות חדשה ופעילה ל"התחשבות": להביא בקשבון, לניחוס חשיבות, או לשים לב. לפי מובן זה, יש מפרשים בדרך רמזי שבלעם מברך את עם ישראל שלא יתחשב בדעת הגויים, כלומר שלא ייתן דעתו למה שהם חושבים ואומרים עליו.

עם ישראל נמשל לאש, כמו שנאמר בספר עובדיה: "וְהָיָה בֵּית יַעֲקֹב אֵשׁ וּבֵית יוֹסֵף לְהִבָּה" (א יח), ואומות העולם נמשלו למים, כמו שנאמר בספר ישעיהו: "הוֹי הַמֹּן עַמִּים רַבִּים, פְּהֻמֹת יָמִים יִקְמִינן" (יז יב). ואמר על כך הרידב"ז מסלוצק, רבי יעקב דוד וילובסקי: כאשר יש מחיצה והבדלה בין אש למים, כגון שהמים נמצאים בסיר מעל האש, אז האש מתגברת על המים, מאדה אותם והם נעלמים; וכך כשיש מחיצה והבדלה בין עם ישראל לאומות העולם, עם ישראל מנצח. אבל כאשר אין מחיצה והבדלה בין האש למים, המים מתגברים על האש ומכבים אותה. כך אם אין הבדלה בינינו לאומות העולם, אנחנו מתבוללים בהם, והם חס וחלילה מנצחים. כשעם ישראל ידע לשמור על עצמו, ולהיבדל מאומות העולם, הוא יזכה שתתקיים בו ברכת בלעם: "פָּרַע שָׁכַב פְּאָרִי וּכְלָבִיא מִי יְקִימוּנו" (כד ט), כפי שפירשו אונקלוס ורש"י: "יתיישבו בארצם בכוח ובגבורה".